

Adrian Alui Gheorghe

SEMNELE VREMII NOASTRE
7 ÎNTÂLNIRI CU PĂRINTELE IUSTIN PÂRVU

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA

Iași, 2015

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
Prima întâlnire. Rugăciunea și nădejdea sunt medicamentele creștinului	10
A doua întâlnire. Dușmanii văzuți și dușmanii nevăzuți de pe „frontul” credinței	25
A treia întâlnire. Familia creștină la vremea încercărilor	39
A patra întâlnire. Biserica se înnoiește continuu, cu fiecare creștin adevărat	50
A cincea întâlnire. Vremea muceniei. Limitele „raiului de pe pământ” și aspirația spre Raiul de „dincolo”	59
A șasea întâlnire. Păcatele vremurilor de azi. Intelectualul și aspirația creștină	68
A șaptea întâlnire. Creștinul și vremurile de azi. Bucuria creștină și mântuirea	76
Postfață. Semnele vremii	85
Date biografice	93

CUVÂNT ÎNAINTE

După dialogurile cu Părintele Iustin din anii 2005-2006, adunate integral, în ediție definitivă, în volumul „Părintele Iustin Pârnu – o misiune creștină și românească” (Editura Doxologia, 2014), credeam că nimic nu mai e de spus. Însă trecând pe la Petru Vodă, pe la începutul anului 2010, după ce Părintele Iustin a revenit din spitalul de la Cluj-Napoca, de unde tot primeam vești că „a plecat”, nu m-am putut abține și am mai înregistrat o convorbire. Apoi, la o vreme, revenind, părintele m-a întrebat: „Nu continuăm?”, Și am continuat. Derulând memoria reportofonului, am descoperit că au fost șapte întâlniri în perioada 2010-2011. Acestora li s-au adăugat alte câteva, când am stabilit forma finală a textului. Modalitatea de lucru era următoarea: după ce înregistram pe reportofon o convorbire, o reproduceam pe hârtie și discutam cu părintele fiecare întrebare și fiecare răspuns, până la forma finală. Manuscrisul definitiv era semnat de Părintele Iustin, în momentul în care consideram că totul este în conformitate cu spiritul dialogului. Volumul de față a apărut, cu binecuvântarea Părintelui Iustin Pârnu, într-un tiraj redus, în anul 2011. Motivarea scrierii și editării acestei cărți ține de o grijă obsesivă a Părintelui Iustin ca intelectualul să fie alături de Biserică, misiunea acestuia în societatea noastră fiind una determinantă.

* * *

Tot felul de „voci deștepte” disprețuiesc, de la înălțimea de „cetățean european”, aplecarea unor intelectuali români asupra

problemelor Ortodoxiei, reafirmând-o, reconfirmând-o. Aș vrea să cred că „disprețuitorii” o fac din suficiența lor și nu ca parte a unui program de destructurare a tot ceea ce ține o societate încheată, pentru că Biserica Ortodoxă Română nu a fost doar un teren de manifestare spirituală, a fost un mod de conviețuire socială. Mai mult, vorba lui Petre Țuțea: „Religia transformă poporul într-o masă de oameni culti”. Și, cu cât societatea se modernizează, cu cât omul este „evaluat” ca parte dintr-un angrenaj și nu ca un univers în sine, cu atât mijloacele care să provoace derapajul sunt tot mai subtile. La un curs cu o grupă de studenți, vorbind despre relația dintre etic și estetic, despre morală și evoluție, am propus un joc de imaginație care să reafirme structura tradițională a comunităților românești. Și le-am cerut studenților să își imagineze satele și orașele românești fără biserici, iar pe cetățenii români fără viața din jurul bisericii, fără credința lor. Răspunsul, după ce am detaliat viața unei comunități în lipsa râvnei spirituale și a Bisericii, a fost unul singur: societatea românească are Ortodoxia în fibra intimă. În afara acestei intime întrepătrunderi nu am mai vorbi de poporul român sau nu am mai putea vorbi de un popor pur și simplu. O parte dintre concluziile studenților a fost de genul: „În lipsa identificării cu Dumnezeu, omul nu s-ar putea desprinde de povara materialității, ar rămâne la stadiul unei animalități slab însuflețite”; „Un sat românesc fără Biserică ar fi ca un lagăr de muncă forțată”; „Biserica a introdus primul set de reguli în comportamentul societății românești”; „Un sat românesc fără Biserică, fără sărbători și fără apelul la dragoste creștină, ar fi un sat cu oameni triști” etc.

Se vorbește, din ce în ce mai mult, iar mijloacele mass-media o fac cu voluptatea cu care au un subiect care ține în priză auditoriul, de Apocalipsă, de vremurile Apocalipsei, de sfârșitul lumii, de sfârșitul pământului, de venirea lui Antihrist etc. Ei, tocmai aici e diferența dintre creștini și necreștini. Primii îl

asteaptă pe Hristos să vină pe pământ, ceilalți îl așteaptă pe Antihrist. Creștinii se vor mulțumi să-L simtă pe Hristos în inimă, necreștinii vor să-l pipăie pe Antihrist, să-l vadă direct. Pentru creștin sfârșitul nu e o spaimă, e o etapă în evoluția suflătoare; pentru necreștin e calvarul, e neantul, e sfârșitul oricărei speranțe. Iar în afara speranței, a nădejzii, mersul e târâre, iubirea e frică de singurătate, familia e o convenție, arta e o inutilitate, munca e o povară. Ce mai rămâne? Nimic.

Deseori simțim disprețul unor semeni de-ai noștri care iau în răspăr credința, practica Ortodoxiei, care privesc ca involuat, sălbatic, rămas istoricește în urmă pe cel care merge la biserică, care își afirmă credința în anumite contexte, fără să facă din aceasta acel spectacol ieftin al ipocriziei. Alteori însă atitudinea disprețuitoare se transformă în acuze, în judecare aspră, în minimalizarea celui vizat. Și, de aici, întrebările firești: Dar de ce ar trebui să dau cont cuiva pentru ceea ce cred? De ce ar trebui să-mi pulverizez sufletul doar pentru că cineva nu este de acord cu ceea ce îmi umplu eu inima? Credința e o chestiune obiectivă și individuală. Ca și aspirația la mântuire.

În același timp, sunt o mulțime de creștini „câldicei” care își negociază credința în funcție de situație. Din rândul lor, sectele și „curențele moderniste” adună „spicele căzute”.

Nu fiecare creștin este un apologet al lui Hristos. Pentru asta îți trebuie pregătire și har. Când nu ai pregătire și har, riști să susții lucruri neformate, riști ca efectul obținut să fie cel contrar așteptărilor. De aceea, mai periculoși sunt exaltații care susțin teorii creștine prinse după ureche, decât ateii sau sectanții. Pe ultimii îi poți combate cu argumente, cu faptele izvorâte din credință, pe ceilalți nu-i poți întoarce cu nimic. În loc să creadă pur și simplu, exaltații își fac curaj ca să creadă, vor să se știe că ei cred, vor ca lumea să-i arate cu degetul și să spună că „ei sunt cei care știu în ce cred, care cred fără măsură” ș.a.m.d. Pe când omul simplu, creștinul adevărat, crede și atât.

PRIMA ÎNTÂLNIRE

Rugăciunea și nădejdea sunt medicamentele creștinului

• *La Biserică nu vii ca să câștigi ceva anume, vii ca să înveți care este sensul vieții adevărate* • *Sfinții Părinți spun că rugăciunea adevărată este atunci când mintea coboară în inimă* • *Rugăciunea mamei este întotdeauna medicament pentru copil* • *Cine consultă horoscoapele nu este un creștin adevărat, păcatul este asemănător celui practicării vrăjitoriei* • *Creștinii nu sunt născuți pentru un anume timp, ei sunt născuți pentru veșnicie* • *Dacă nu se va întoarce la pământ, ca la izvorul belșugului, românul va tot flămânzi și se va plânge că nu are* • *Tu te rogi lui Dumnezeu să-ți dea binele și Dumnezeu se roagă de tine zilnic să faci binele* • *Un om fără nădejde este ca o haină nefolositoare*

– *Părinte, am impresia că, în ziua de azi, mai mult ca oricând, omul caută și așteaptă miracole. Așteaptă să se îmbogățească prin miracol, să câștige orice competiție sau examen prin miracol, să se însănătoșească tot prin miracol...! Este Biserica locul în care se înfăptuiesc dorințele cele mai neașteptate ale omului?*

– *Cine vine la Biserică pentru a-și satisface dorințele întâmplătoare, nu va găsi niciodată aici rezolvarea căutată. Că Biserica nu e ca o loterie la care depui un număr sau o dorință și cineva o contabilizează ca să o rezolve. Vii la Biserică pentru*

a te îmbrăca în haina lui Iisus Hristos, pentru a simți gustul vieții adevărate. La Biserică vii ca la o întâlnire cu Hristos și pentru asta te cureți de zgura lumii. La Biserică nu vii ca să câștigi ceva anume, vii ca să înveți care e sensul vieții adevărate. Când câștigi ceva anume, te împovărezi; când știi pentru ce trăiești, te eliberezi.

– *Oamenii așteaptă răspuns imediat la o rugăciune. Adică m-am rugat, am făcut cruce, de acum aștept răsplata...! Ce puteți spune despre acest lucru, despre această atitudine?*

– Ei, rugăciunea duce la o modelare interioară, iar răspunsul la rugăciune Dumnezeu ni-l dă pe nesimțite, când ne întărește, când ne ajută să trecem peste încercări. Rugăciunea te ajută să te deschizi cu inima. Uitați, aici: „Iată, Eu stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine” (Apocalipsa 3, 20; Ioan 14, 23). Asta e rugăciunea, deschiderea ușii ca să intre lumina cea bună. Dar, pentru rugăciune, creștinul are nevoie, de cele mai multe ori, de un îndrumător. De asta sunt preoții, călugării. Creștinul trebuie să-l întrebe pe călugărul în care are încredere cum să se roage și acesta trebuie să-l îndrume. Că rugăciunea are și ea regulile ei. Că te rogi formal în casă, apoi ieși afară și înjuri, te cerți, pizmuiești, te mândrești. Cu rugăciunea îți cureți sufletul. Mai vine câte un creștin și zice: „Părinte, după ce m-am spovedit și m-am împărtășit am simțit că am sufletul curat, am simțit o strălucire interioară”. Că așa cum îți pui haina curată pe deasupra, așa trebuie să ai și sufletul curat, ca să poți îmbrăca și cămașa lui Hristos. Sfinții Părinți spun că rugăciunea adevărată e atunci când mintea coboară în inimă. La asta ajung și cei cu pregătire multă, dar și cei care au doar evlavie și smerenie.

– Cum apreciați ceea ce spunea Constantin Noica, în „Povestiri despre om”: „Suntem și gândim pe măsura credinței pe care o avem, după cum popoarele au parte de stăpâniri bune sau rele, potrivit cu Dumnezeu pe care îl au”? E vreo legătură între firea omului și credința sa?

– Dar credința este o axă pe care se dezvoltă firea umană. Românii, care au credința ortodoxă, care sunt fii ai lui Iisus Hristos, nu pot fi, structural, decât oameni ai păcii și ai iubirii.

– În îndelungul dumneavoastră popas în scaunul de întâlnire cu pelerinii, ați întâlnit solicitări deplasate din partea oamenilor?

– Multe, da, multe...! Dar, dacă îl iei pe om și îl pui să citească din Sfânta Scriptură, dacă îl convingi să facă un canon, iaca îl pui pe drumul cel bun, să ajungă să îl cunoască pe Hristos în mod nemijlocit. Miracolele și lucrurile grozave pe care le așteaptă oamenii sunt în plan pământesc, în planul dumnezeiesc omului i se rezervă viață și iubire. Împlinire prin iubire, mai bine zis. Dar omul, omul cere pe măsura lui...!

– Dar bolnavii care așteaptă să se însănătoșească prin rugăciune...?

– Rugăciunea lucrează în om, asta o poate dovedi oricine dintre credincioși, care a încercat. Dar rugăciunea singură, fără participare, fără implicarea totală a celui care este în impas, dar și a celor din jur, nu este de ajuns. De asta, pentru un creștin oricare, alt creștin care se roagă poate să îl ajute la necaz, la boală. Rugăciunea mamei este întotdeauna medicament pentru copil. Dar ce înseamnă vindecarea prin rugăciune? Dacă o viață întreagă ai trăit cum ai vrut, fără să știi de Biserică, de credință, de rostul tău ca om, apoi nu te vindeci cu rugăciunea unui preot sau a unui călugăr, spusă la o slujbă sau la un anumit moment,

ca și cum ar fi rostit o formulă miraculoasă. Rugăciunea e medicament pentru sufletul care și-a luat în responsabilitate trupul. Numai așa e posibilă vindecarea.

– *Am auzit oameni care spun: „Doamne, dacă voi câștiga la loterie, voi da jumătate din bani Bisericii...!”*. *E deplasată această dorință?*

– E mai mult decât deplasată, Dumnezeu nu face târguri de acest gen. În felul acesta și criminalul poate să zică: „Doamne, scapă-mă de pedeapsă!”; și așteaptă ca Dumnezeu chiar să-l ajute. Ce ne facem cu suferința victimei, atunci? Dumnezeu judecă numai cu măsura faptei și nu greșește niciodată în judecata Sa. Îmi amintesc un fapt pe care mi l-a spus cineva, nu demult. Într-un sat de lângă Piatra Neamț, după venirea comuniștilor la putere, un sătean din categoria calicilor și puturoșilor, dar unul dintre acei care s-au pus în slujba noii puteri, a luat cu mâna lui o parte dintre icoanele din biserică și le-a aruncat în Bistrița. Creștinii din sat s-au cutremurat și au așteptat multă vreme ca Dumnezeu să dea un semn care să-l pedepsească pe acel om. Vremea trecea și oamenii aproape că uitaseră de întâmplare, ei refăcuseră iconostasul, lucrurile intraseră în normal. Numai că într-o zi au auzit larmă pe malul Bistriței. Cel care aruncase icoanele, beat fiind, căzuse în Bistrița și tot încerca să se apuce de mal, dar ori de unde prindea, malul se surpa. Și asta până s-a înecat; nimeni nu a apucat să-l scoată. Și mântuirea și pedeapsa sunt rânduite și vin la timpul lor. Dar Dumnezeu nu vrea moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu. Omul acela a decăzut până s-a pedepsit singur, căci Dumnezeu a pus în om și posibilitatea mântuirii, dar și calea pierzaniei, când nu renunță la păcat.